

Een groep schuchtere paarden houdt het gras ver boven Falcade kort.

DE OOSTELIJKE DOLOMIETEN

DE GRILLIGE ZIJDE VAN DE ALPEN

Het oostelijke deel van de Italiaanse Dolomieten, in de provincie Veneto, wordt gekenmerkt door gletsjers, loodrechte rotswanden en gesteenten in allerlei kleuren. Een ruig gebied waar je tijdens een paar uur wandelen alles tussen klingelende koebellen, stomende espresso's en eeuwige sneeuw kunt verwachten – zo blijkt.

Tijdens een kleine afdaling richting de rifugio komen we langs een paar nieuwsgierige koeien, met ver weg die kenmerkende bergen van de Dolomieten.

“We lopen over wat ooit de bodem van een oceaan was.”

Een slechtere start van de trektocht hadden we ons niet kunnen wensen. Uitgerekend nu we door de Valfredda lopen, komt de regen met bakken uit de hemel vallen. “En weet je hoe de vallei aan zijn naam is gekomen?” vraagt gids Claudio ons. “Vanwege de kille wind die erdoorheen kan jagen. Een paar jaar terug lag hier in augustus al sneeuw”, vertelt hij trots. Sneeuw zien we niet, maar de schoorstenen op de voormalige hooihutten puffen er rustig op los. Ze zijn nu populair als vakantiehutten en vormen nog steeds de grens tussen de bewoonde wereld en het domein van de bergtoppen. Vanaf hier neemt een modderpad, dat recht tegen de berg op lijkt te gaan, het over van een breed grindpad.

Ver voor ons pronken de grillige rotsen van de Sasso di Valfredda. Nu gehuld in regenwolken, maar 250 miljoen jaar geleden nog een tropisch eiland. Want zo zijn de bergen hier ooit ontstaan, weet Claudio ons te vertellen: “Doordat het zeewater flink daalde zijn de eilanden en lagunes kolossale bergen geworden.” Dan lopen we nu dus door wat ooit oceaan was. En echt droog is het vandaag nog steeds niet, grappen we. Die top daarboven, dat is ons doel. Palmbomen staan er waarschijnlijk niet meer, maar met een beetje geluk schijnt de zon er wel.

Na nog geen uur glibberen over het modderige pad ontstijgen we de naaldbomen. Daar beginnen de zompige alpenweides, waar het gras langs de neuzen van onze schoenen glijdt. Minstens honderd koeienbellen klingelen er in willekeur door elkaar. Te midden van de verregende beesten staat daar ineens een *rifugio*, net voordat het serieuze klimwerk gaat beginnen. Die stomende espresso's, cappuccino's en *lattes* komen als geroepen. Wie echt wil opwarmen kan ook kiezen

voor een *caffè corretto*, wat zoveel betekent als een ‘gecorrigeerde koffie’ – gecorrigeerd door een scheut grappa. We mogen dan wel boven de boomgrens zitten, in Italië weten ze schijnbaar echt overal wat goede koffie is.

SPOOKACHTIG

Een blauwe lucht en krachtige zon begroeten ons wanneer we opgewarmd weer buiten komen, de donkere wolken zijn als sneeuw voor de zon verdwenen. De top van de Sasso is nu zichtbaar en we gaan er recht op af. Het pad gaat langs opgerolde stobalen en marmottenburchten om ten slotte zigzaggend tegen een rivier van stenen aan te kruipen. Ergens boven de 2400 meter duiken er ineens overblijfselen van muren op. “Die zijn nog uit de Eerste Wereldoorlog”, legt Claudio uit. “Er is in die tijd veel gevochten hier.” Iets hoger liggen meer stille getuigen: verroest prikkeldraad, paaltjes en botten van beesten. Het doet, met de mist die ineens is komen opzetten, spookachtig aan.

Niet veel later slaat de mist om in regen, ook de koebellen horen we al lang al niet meer. De klim wordt zwaarder en nu het zicht zo slecht is, zien we niet eens hoe ver we al op weg zijn. Onze kuiten beginnen te branden, want die hoogtemeters vragen behoorlijk wat energie. Het pad wordt bij elke stap vager, tot het uiteindelijk niet meer is dan een spoor door kleine kiezels. De kiezels lopen zwaar, alsof we ons door woestijnzand een weg naar boven ploegen. Maar dan, na een uur zwoegen, staan we ineens op die top. Ruim duizend meter hoger dan we begonnen zijn. Midden in de wolken, waardoor ons uitzicht wordt

beperkt tot nog geen twintig meter. Desalniettemin krijgen we dat euforische gevoel, aangewakkerd door het bordje met ‘2683’ en ‘Rifugio O. Faliér 0.5’. De 2683 is wel duidelijk, maar waar staat die 0.5 eigenlijk voor? Een halve kilometer? Een half uur lopen? Het kan in elk geval niet ver meer zijn totdat we bij de kachel aan de thee zitten.

Maar in plaats van afdalen, stijgen we alleen maar. We krijgen zelfs eeuwige sneeuw onder onze voeten. Na nog een dik half uur snijdende wind en regen staan we bijna op 3000 meter, veel hoger zijn de Dolomieten niet. Lopen we wel goed? Hebben we ons door de mist verkeerd georiënteerd? Gids Claudio kent het gebied toch? De thermoskan met earl grey wordt nog eens opengedraaid. “We zijn bijna bij de afdaling, want dit is écht het hoogste punt!”, sust Claudio.

WARME KACHEL

Vijftig meter verder stort het pad zich de diepte in. Het losse grind is onze grote vriend, want door je hakken erin te zetten glijd je zo een paar meter richting dal. Hoogtemeters vliegen aan ons voorbij terwijl de wolken openbreken. Geen zon, maar wel een uitzicht over de vallei. In *no time* is daar de *rifugio*. Geiten en ezels buiten, een warme kachel binnen. De gastvrouw vertelt ons dat het een van de laatste dagen is dat de hut geopend is, want binnenkort zal de sneeuw weer vallen. En die nacht is het al zover. Het begin van de tweede dag bestaat uit witte bergtoppen, opgelicht door het zachte strijklicht. Soms moet je er even geduld voor hebben, maar die Dolomieten hebben wel degelijk een zonnige kant.

Deze
Hüttenwirt
maakt de
lekkerste
espresso van
Valfredda

Boven:

Als het even opklaart, zien we hoe indrukwekkend de bergen rondom de Marmolada zijn. En hoeveel we gestegen zijn.

Onder:

De houten opslaghutten, nu vakantiehuizen, verklappen dat we bijna terug in het dal zijn.

Info

ALGEMEEN

Wie zelf wil wandelen in de oostelijke Dolomieten kan terecht bij het samenwerkingsverband Dolomiti Stars. Hierin is een aantal dorpen, waaronder Alleghe, Caprile, Rocca Pietore, Selva di Cadore, Falcade en Arabba, verenigd. Je kan bij Dolomiti Stars niet alleen terecht voor het boeken van accommodatie, maar ook voor het plannen van routes en het reserveren van gidsen.

Zie www.dolomitistars.com of stuur een mail naar info@dolomitistars.com

DE ROUTE

Ons startpunt was hut 'Baita Flora Alpina' (1818 m), bij Falcade Alto. Dag 1 gaat door Passo delle Cirelle (2683 m) en eindigt in Val Ombretta (2074 m). Achtereenvolgens zijn het paden 670, 607, 612b, 612. Dag twee gaat door Val di Franzedas, over Passo di Forca, richting startpunt. We liepen over paden 610, 684, 689 en 693.

Dag 1: 14,5 km en +1220/-960 hoogtemeters.

Dag 2: 13 km en +815/-1045 hoogtemeters.

ERNAARTOE

Transavia vliegt om de dag van Amsterdam naar Venetië Treviso, vanaf € 129,- retour (all-in). Huur een auto (€ 33,- per dag) en je bent twee uur later in Falcade. Wie met het OV wil reizen pakt de bus naar het treinstation (10 minuten, € 1,-), vervolgens een trein naar Belluno (1,5 uur, € 4,95) en dan de Dolomitibus 1/2 naar Falcade (75 minuten, € 6,50). 's Winters rijden skibussen rechtstreeks vanaf de luchthaven naar het dorp, zie www.dolomitistars.com.

OVERNACHTEN

Op de route ligt Rifugio O. Faliér, geopend tussen 20 juni en 20 september. Een opgemaakt bed, warme douche, hartig diner en ontbijt kosten samen zo'n € 55 per persoon. Reserveren kan op +39 0437-722005 (in Duits of Italiaans) of via saradelbon@alice.it (in Engels). In Falcade zelf is genoeg aanbod, zie www.falcadedolomiti.it.

BESTE WANDELTIJD

Tussen mei en oktober is het gebied (grotendeels) sneeuwvrij en kun je er zonder gids wandelen. In de winter is de route ook prima te doen, maar dan op toerski's en met een gids (zie bijvoorbeeld: www.xmountain.it).

GPS-TRACK

Een gps-track van de gelopen route is te vinden op onze website, www.liftmagazine.nl